

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2022 m. birželio 14 d. Nr. 4D-2022/2-297
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje gautas X skundas (toliau vadinama – Skundas) dėl Pagėgių savivaldybės administracijos (toliau vadinama ir – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), netinkamai išnagrinėjus prašymą ir nepateikus informacijos.

2. Skunde nurodoma, kad:

2.1. „Pasibaigus 2021 m. mane domino informacija, kiek per tuos metus Pagėgių savivaldybės administracija išleido lėšų teisiniams ginčams. Todėl 2022 m. vasario 15 d. [2022-02-15 Prašymas] kreipiausi į Pagėgių savivaldybės administracijos direktorių dėl informacijos pateikimo apie 2021 m. žiniasklaidoje („A“, 2021-06-15, „B“, 2021-05-20, 2021-06-29, LVAT praktikos apžvalga 2021 05 01–2021 05 31 (1) ir kt.), bei viešojoje erdvėje skelbta informacija apie neteisėtą Pagėgių socialinių paslaugų centro direktorės [*pavardė žinoma*] atleidimą iš darbo ir Pagėgių savivaldybės tarybos nario [*pavardė žinoma*] šalinimą iš tarybos“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Skelbtoje informacijoje minėta, kad vyko teisiniai procesai. Todėl mane, kaip Lietuvos Respublikos pilietę, mokesčių mokėtoją, domino informacija – koks advokatų biuras atstovavo Pagėgių savivaldybės interesams teismuose abiejuose bylose, ir kiek Savivaldybės biudžetui kainavo Pagėgių savivaldybės ir Pagėgių socialinių paslaugų centro direktorės bei Pagėgių savivaldybės ir Tarybos nario teismo ginčo proceso paslaugos“;

2.3. „2022 m. vasario 22 d. gautame Pagėgių savivaldybės administracijos direktoriaus rašte Nr. R2-346 nurodyta, kad mano prašymas nenagrinėjamas, nes nuo mano rašte minimų datų yra praėję 8–9 mėnesiai bei rašte atkreipiamas dėmesys, kad „[...] nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos“. Manau, kad Pagėgių savivaldybės administracijos direktorius galimai pažeidė, mano, kaip Lietuvos Respublikos pilietės, teisę gauti informaciją“;

2.4. „2022 m. vasario 23 d. [2022-02-23 Prašymas] vėl kreipiausi į Pagėgių savivaldybės administracijos direktorių, kad išsamiau paaiškintų 2022 m. vasario 22 d. rašte Nr. R2-346 pateiktą teiginį – „<...> nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos“. 2022 m. vasario 25 d. gautame Pagėgių savivaldybės administracijos direktoriaus rašte Nr. R2-375 „Dėl informacijos pateikimo“ nėra konkrečiai paaiškinta, kodėl aš nesu tas subjektas, kuris gali gauti būtent mano konkrečiai prašomos informacijos. Todėl manau, kad savivaldybės administracijos direktorius galimai pažeidė Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo principus.“

3. Pareiškėja prašo: „išnagrinėti mano skundą, ar Pagėgių savivaldybės administracijos direktorius galimai pažeidė, mano, kaip Lietuvos Respublikos pilietės, teisę gauti informaciją ir Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo principus.“

4. Iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų (informacijos) nustatyta:

4.1. Pareiškėja 2022-02-15 Prašymu kreipėsi į Savivaldybę:

„2021 m. žiniasklaidoje („A“, 2021-06-15, „B“, 2021-05-20, 2021-06-29, LVAT praktikos apžvalga 2021 05 01-2021 05 31 (1) ir kt. ir viešojoje erdvėje buvo skelbiama informacija apie neteisėtą Pagėgių socialinių paslaugų centro direktorės atleidimą iš darbo ir Savivaldybės tarybos nario šalinimą iš tarybos. Skelbtoje informacijoje minėta, kad vyko teisminiai procesai. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 7, 11 ir Visuomenės informavimo įstatymo 6 straipsnių nuostatomis, prašau raštu pateikti informaciją apie patirtas Savivaldybės administracijos teisminių procesų išlaidas, atsakant į šiuos klausimus:

Koks advokatų biuras atstovavo Savivaldybės interesams teismuose?

Kiek Savivaldybės biudžetui kainavo Savivaldybės ir Pagėgių socialinių paslaugų centro direktorės teismo ginčo proceso paslaugos?

Kiek Savivaldybės biudžeto lėšų buvo sumokėta už paslaugas advokatams, atstovavusiems savivaldybės interesams šioje byloje?

Kiek Savivaldybės biudžetui kainavo Pagėgių savivaldybės ir Tarybos nario teismo ginčo proceso paslaugos?

Kiek Savivaldybės biudžeto lėšų buvo sumokėta už paslaugas advokatams, atstovavusiems savivaldybės interesams šioje byloje?“

Savivaldybė 2022-02-22 raštu pateikė atsakymą:

„Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ 3 dalies 5 punktas imperatyviai reglamentuoja, kad „Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu **gali būti nenagrinėjamas**, jeigu: <...> nuo <...> **nurodytų pažeidimų paaiškėjimo asmeniui dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai**. Atsižvelgiant į Jūsų prašyme minimas datas, nuo kurių jau praėjo 8–9 mėnesiai, vadovaujantis Įstatymo 11 straipsnio 3 dalies 5 punktu, Jūsų prašymas nenagrinėjamas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad priešingu atveju, jeigu ir būtų nagrinėjamas Jūsų prašymas, tokios informacijos, kurios prašote savo rašte, Jums suteikti negalėtume, kadangi nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos.“ Išaiškinta atsakymo apskundimo tvarka.

4.2. Pareiškėja 2022-02-23 Prašymu pakartotinai kreipėsi į Savivaldybę: „Prašau išsamiau paaiškinti rašte pateiktą teiginį – „<...> nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos.“

Savivaldybė 2022-02-25 raštu atsakė: „2022 m. vasario 22 d. Jums išsiųstas raštas Nr. R2-346 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame nurodyta, kad Jūsų 2022 m. vasario 15 d. prašymas „Dėl informacijos pateikimo“, vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 straipsnio 3 dalies 5 punktu, nenagrinėjamas. Tai teisinis pagrindas, sąlygojęs tokį administracijos direktoriaus sprendimo priėmimą.

Lietuvos Respublikos įstatymai, kiti norminiai teisės aktai reglamentuoja subjektus, turinčius teisę gauti informaciją iš viešojo administravimo subjektų, tačiau tuo pačiu yra imperatyviai apibrėžiama ir tokios informacijos gavimo pagrindai, tikslai, informacijos disponavimas, panaudojimas, informacijos prieinamumas ir informacijos gavimo (davimo) bei kiti reikalavimai. Asmens teisė gauti informaciją iš administracijos ar tam tikrų įstaigų nėra absoliuti, prašymai suteikti tam tikrą informaciją, kaip ir pačios informacijos pateikimas, negali viršyti nustatytų teisėtų reikalavimų.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, siekdama išsiaiškinti Pareiškėjos nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybę, prašydama pateikti paaiškinimus dėl Skundo teiginių bei atsakyti į klausimus.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

6. Savivaldybė Seimo kontrolierę informavo, pateikė dokumentus bei paaiškinimus, iš kurių nustatyta:

6.1. „Pareiškėja 2022-02-15 Prašymu [...] kreipėsi į Administracijos direktorių, dėl Savivaldybės administracijos patirtų teisminių procesų išlaidų, susijusių **konkrečiai su dviem asmenimis**, buvusios Pagėgių socialinių paslaugų centro direktorės [pavardė žinoma] teisiniu procesu dėl jos atleidimo iš darbo ir Pagėgių savivaldybės tarybos nario [pavardė žinoma] šalinimo iš tarybos.“

6.2. „Pati Pareiškėja prašyme nurodo, kad „2021 m. žiniasklaidoje („A“, 2021-06-15, „B“, 2021-05-20, 2021-06-29, LVAT praktikos apžvalga 2021 05 01–2021 05 31 ir kt.) ir viešojoje erdvėje buvo skelbiama informacija apie neteisėtą Pagėgių socialinių paslaugų centro direktorės [...] atleidimą iš darbo ir Pagėgių savivaldybės tarybos nario [...] šalinimą iš tarybos. Skelbtoje informacijoje minėta, kad vyko teisminiai procesai.“ Būtent tik su šių asmenų teisiniais procesais susijusios išlaidos ir tik konkrečiai šiose bylose atstovavę advokatai domino Pareiškėją. [...]. Faktas, kad Pareiškėja jau minėtoms datoms turėjo informaciją apie vykusius teisminius procesus aukščiau paminėtų asmenų atžvilgiu. Objektiviam vertinimui pažymime, kad Pagėgių savivaldybės tarybos nario [...] administracinė byla Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme išnagrinėta 2021 m. gegužės 12 d., o buvusios Pagėgių socialinių paslaugų centro direktorės [...] civilinė byla dėl jos atleidimo iš darbo Tauragės apylinkės teismo Tauragės rūmuose išnagrinėta 2021 m. birželio 10 d. Nuo tarybos nario [...] teismo proceso Pareiškėjos kreipimosi dienai į Administraciją buvo praėję 9 mėnesiai, atitinkamai nuo buvusios direktorės [...] teismo proceso buvo praėję 8 mėnesiai. Maždaug tomis datomis, kaip ir nurodo Pareiškėja, apie šiuos teisminius procesus buvo iškomunikuota informacija tiek žiniasklaidoje, tiek viešojoje erdvėje ir ta informacija Pareiškėjai jau buvo žinoma. Kodėl Pareiškėja delsė kreiptis į Administraciją dėl jai taip rūpimų klausimų ir kodėl kreipimasis buvo inicijuotas tik praėjus tokiam ilgam laiko tarpui, Administracijai nesuprantama.“

6.3. „Pareiškėjos prašymas suteikti ginčo objektą – informaciją apie buvusios Pagėgių socialinių paslaugų centro direktorės [...] ir Pagėgių savivaldybės tarybos nario [...] teisiniuose procesuose Administraciją atstovavusius advokatus ir Administracijos patirtas išlaidas, susijusias su šiais teisiniais procesais, Administracijoje buvo nagrinėjamas pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – Įstatymas) reikalavimus, o Įstatymo 11 straipsnio „Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas“ 3 dalies 5 punktas imperatyviai reglamentuoja, kad „Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu **gali būti nenagrinėjamas**, jeigu: <...> nuo <...> **nurodytų pažeidimų paaiškėjimo asmeniui dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai**; <...>“. Būtent toks Pareiškėjo prašymo nenagrinėjimo teisinis pagrindas ir buvo nurodytas Pareiškėjai, akcentuojant į tai, kad 6 mėnesių terminas praėjęs. Pareiškėjos prašymas nenagrinėtas tik šiuo teisėtu pagrindu.“

6.4. „Pažymėtina, kad Pareiškėja teigdama prašymą Administracijai dėl informacijos pateikimo, prašė informacijos, nesusijusios asmeniškai su jos interesais, o prašė informacijos, susijusios su trečiaisiais asmenimis: buvusią Pagėgių socialinių paslaugų centro direktore [...] ir Pagėgių savivaldybės tarybos nariu [...], nors duomenų, ar dokumentų apie tokios informacijos teisėtą ir galimą rinkimą šių asmenų atžvilgiu nepateikė, todėl Pareiškėjai, kaip buvusiai Pagėgių

savivaldybės administracijos direktorei ir turinčiai žinoti teisės normų reikalavimus, atsakyme buvo pateiktas papildomas sakiny, akcentuojant į tai, kad „<...> **Atkreiptinas dėmesys į tai, kad priešingu atveju jeigu ir būtų nagrinėjamas Jūsų prašymas, tokios informacijos, kurios prašote savo rašte, Jums suteikti negalėtume, kadangi nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos**“. Tenka apgailestauti, kad būtent šį sakinį Pareiškėja pradėjo kvestionuoti, visiškai eliminuodama tikrąjį atsakymo teisinį pagrindą, galimai sąlygojama asmeninių paskatų, ar Administracijai nežinomų aplinkybių, Pareiškėja 2022-02-23 Prašymu vėl kreipėsi į Administraciją, prašydama paaiškinti teiginį – „<...> **nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos**“. Kaip ir skunde Seimo kontrolieriui, taip ir Administracijos direktoriui, Pareiškėja, išimdama iš konteksto tik jai naudingus žodžius „**nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos**“, pateikė iškraipytą informaciją, nes galimai sąmoningai nutylint Administracijos duotame atsakyme žodžius „**Atkreiptinas dėmesys į tai, kad priešingu atveju jeigu ir būtų nagrinėjamas Jūsų prašymas, tokios informacijos, kurios prašote savo rašte, Jums suteikti negalėtume, kadangi nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos**“.

6.5. „Administracija 2022 m. vasario 25 d. raštu Nr. R2-375 [...] į 2022-02-23 Prašymą atsakė, kad „<...> 2022 m. vasario 22 d. Jums išsiųstas raštas Nr. R2-346 „Dėl informacijos pateikimo“, kuriame nurodyta, kad Jūsų 2022-02-15 Prašymas [...], vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 11 straipsnio 3 dalies 5 punktu, nenagrinėjamas. Tai teisinis pagrindas, sąlygojęs tokį administracijos direktoriaus sprendimo priėmimą. <...>“. Kadangi pastarasis Pareiškėjos prašymas buvo Pareiškėjos 2022-02-15 Prašymo besąlyginė tąsa (išplaukianti iš Administracijos 2022 m. vasario 22 d. atsakymo Nr. R2-346), prašymas negalėjo būti nagrinėjamas, nes tai galimai būtų traktuojama, kaip Pareiškėjos 2022-02-15 Prašymo nagrinėjimas, tik ir šį kartą, Pareiškėjai bendrais bruožais buvo paaiškinta, kad „Lietuvos Respublikos įstatymai, kiti norminiai teisės aktai reglamentuoja subjektus, turinčius teisę gauti informaciją iš viešojo administravimo subjektų, tačiau tuo pačiu yra imperatyviai apibrėžiama ir tokios informacijos gavimo pagrindai, tikslai, informacijos disponavimas, panaudojimas, informacijos prieinamumas ir informacijos gavimo (davimo) bei kiti reikalavimai. Asmens teisė gauti informaciją iš administracijos ar tam tikrų įstaigų nėra absoliuti, prašymai suteikti tam tikrą informaciją, kaip ir pačios informacijos pateikimas, negali viršyti nustatytų teisėtų reikalavimų“.

6.6. „Pažymėtina, kad Pareiškėja formuluodama Seimo kontrolieriui skundą kaltinant Administraciją galimai pažeidus Pareiškėjos, kaip Lietuvos Respublikos pilietės, teisę gauti informaciją, jau skundo pradžioje nurodo kitokią nei Administracijai priežastį. Jei prašyme Administracijai Pareiškėja prašo informacijos dėl dviejų asmenų teisminių procesų Administracijos patirtų išlaidų ir atstovaujama advokatų duomenų, tai Skunde Seimo kontrolieriui Pareiškėja formuluoja naują kreipimosi priežastį „Pasibaigus 2021 m. mane domino informacija, kiek per tuos metus Pagėgių savivaldybės administracija išleido lėšų teisminiams ginčams, nors vėliau Skunde grįžtama prie klausimų, kurie buvo pateikti Administracijai.“

6.7. „Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Pareiškėja tik „tarp kitko“ cituoja Administracijos atsakymo frazę, kad „<...> *prašymas nenagrinėjamas, nes nuo mano rašte minimų datų yra praėję 8–9 mėnesiai <...>*, o toliau skundą išimtinai grindžia iš konteksto išimta fraze „<...> *nesate tas subjektas, kuris galite gauti būtent Jūsų konkrečiai prašomos informacijos*“. Būtent šios frazės kontekste ir jo aiškinime dėstomos Pareiškėjos aplinkybės apie galimai jos pažeistas teises bei kitus Administracijos darbuotojų galimai padarytus pažeidimus, tačiau visiškai nutylima apie pagrindinį argumentą – atsisakymą nagrinėti Pareiškėjos prašymą. Tai nėra sąžininga iš Pareiškėjos pusės, kadangi ginčo objektas – informacijos nepateikimas nėra dėl to, kad Pareiškėjas „*nėra tas subjektas, kuris gali gauti būtent konkrečiai prašomos informacijos*“, o informacija Pareiškėjai nepateikta dėl to, kad Pareiškėjos prašymas nenagrinėtas.“

6.8. „Papildomai informuojame, kad su Pareiškėja buvo bendrauta telefonu, kadangi Administracija visada pasiryžusi geranoriškai išspręsti bet kokias iškilusias problemas, nustatant ir išsiaiškinant problemų kilimo priežastis bei galimus jų pašalinimo variantus, tačiau apart to, kad

Pareiškėja pripažino, kad nežinojo, kad tarybos nario [...] teisminiuose procesuose nebuvo advokatų, o Tarybą atstovavo tarybos nariai, bendro kompromiso pasiekti nepavyko, tačiau administracija laikosi nuomonės, kad (*dabar jau tik likusi dalis dėl [...] teismo proceso*) Pareiškėjai informacija neteiktina, kadangi jos prašymas nenagrinėtinas.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

7.1. *Viešojo administravimo įstatyme (VAI) reglamentuojama:*

7.1.1. *2 straipsnis* – „1. **Administracinė paslauga** – šio įstatymo nurodyta viešojo administravimo veikla, susijusi su dokumentų išdavimu ar informacijos teikimu. 10. **Prašymas** – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus“;

7.1.2. *11 straipsnis* – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...]. 3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu: [...]; 5) nuo skunde nurodytų pažeidimų paaikšėjimo asmeniui dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai; [...]. 4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaikšindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis“;

7.1.3. *14 straipsnis* – „Asmuo turi teisę apskusti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą arba veiksma (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui.“

7.2. *Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatyme reglamentuojama* (Teisės gauti informaciją įstatymas):

7.2.1. *1 straipsnis* – „1. Šio įstatymo tikslas – nustatyti asmenų teisės gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, įmonių, viešųjų įstaigų ar šių subjektų asociacijų, regionų plėtros tarybų informaciją apie jų veiklą bei šių institucijų ir kitų juridinių asmenų, nurodytų šio įstatymo 2 straipsnio 1 dalies 2 punkte duomenis, kuriais jie disponuoja ir (ar) kuriuos jie tvarko vykdydami viešojo administravimo įgaliojimus, suteiktus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka, kituose įstatymuose nustatytas funkcijas, įskaitant viešųjų paslaugų teikimo funkcijas (toliau – viešoji funkcija), ir kuriuos būtų galima pakartotinai naudoti komerciniams arba nekomerciniams tikslams, įgyvendinimo priemonės ir tvarką. [...].“;

7.2.2. *2 straipsnis* – „1. Šis įstatymas taikomas: 1) viešąsias funkcijas atliekančioms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, kurių savininkė ar viena iš dalininkų yra valstybė ar savivaldybė ir kurios finansuojamos iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų, įskaitant bibliotekas, muziejus ir valstybės archyvus, taip pat šių subjektų asociacijoms ir regionų plėtros taryboms (toliau – institucijos); [...].“

7.2.3. *4 straipsnis* – „1. Institucijos ir valstybės valdomi subjektai privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. [...].“;

7.2.4. 6 *straipsnis* – „1. Institucija ir valstybės valdomas subjektas, teikdami duomenis, įskaitant pakartotiniam naudojimui skirtus duomenis, vadovaujasi šiais principais: 1) duomenų išsamumo – pareiškėjui turi būti pateikti visi pagal teisės aktus teiktini jo prašymo turinį atitinkantys duomenys; 2) duomenų tikslumo – pareiškėjui teikiami duomenys turi atitikti institucijos ar valstybės valdomo subjekto disponuojamus duomenis; 3) teisėtumo – institucijos ir valstybės valdomo subjekto veiksmai teikiant duomenis grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais; 4) objektyvumo – institucijos ir valstybės valdomo subjekto darbuotojai, teikdami duomenis, turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]“;

7.2.5. 13 *straipsnis* – „1. Prašymai dėl duomenų teikimo ir jų pakartotinio naudojimo teikiami ir nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka. [...]“;

7.2.6. 18 *straipsnis* – „Pareiškėjo teisės gali būti ginamos šiais būdais: 1) pareiškėjas turi teisę apskusti institucijos veiksmus, neveikimą ar administracinį sprendimą, taip pat institucijos vilkinimą atlikti jos kompetencijai šiuo įstatymu priskirtus veiksmus Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka; 2) pareiškėjas turi teisę apskusti valstybės valdomo subjekto veiksmus ar neveikimą, taip pat valstybės valdomo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai šiuo įstatymu priskirtus veiksmus tam pačiam valstybės valdomam subjektui arba bendrosios kompetencijos teismui.“

7.3. *Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose* Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse (toliau vadinama – Taisyklės; nauja redakcija įsigaliojo nuo 2021-12-07) nustatyta: „45. Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: 45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti; [...]“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. *Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo ir Lietuvos Respublikos vyriausiojo administracinio teismo* (toliau atitinkamai vadinama – Konstitucinis Teismas arba KT; LVAT) *praktika*

8.1. *KT 2010-05-13 nutarimas* – „Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas konstitucinis teisminės gynybos principas yra universalus; teisę į teisminę pažeistų konstitucinių teisių ir laisvių gynybą turi kiekvienas asmuo, manantis, kad jo teisės ar laisvės pažeistos; asmeniui jo pažeistų teisių gynyba teisme garantuojama nepriklausomai nuo jo teisinio statuso; asmenų pažeistos teisės ir teisėti interesai teisme turi būti ginami nepriklausomai nuo to, ar jie yra tiesiogiai įtvirtinti Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, ar ne; teisė kreiptis į teismą yra absoliuti; šios teisės negalima apriboti ar paneigti; asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą negali būti dirbtinai suvaržoma, taip pat negali būti nepagrįstai pasunkinama ją įgyvendinti; jeigu būtų neužtikrinta asmens konstitucinė teisė kreiptis į teismą, būtų nepaisoma ir visuotinai pripažinto bendrojo teisės principo *ubi ius, ibi remedium* – jeigu yra kokia nors teisė (laisvė), turi būti ir jos gynimo priemonė; tokia teisinė situacija, kai kuri nors asmens teisė ar laisvė negali būti ginama, taip pat ir teismine tvarka, nors pats tas asmuo mano, kad ši teisė ar laisvė yra pažeista, pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją yra neįmanoma, Lietuvos Respublikos Konstitucija jos netoleruoja“;

8.2. „Teisėjų kolegija [...] pastebi, jog valdžios institucijų sistema yra sukurta taip, kad kiekviena institucija turi jos paskirtį atitinkančias priskirtas funkcijas, kompetenciją, kurių privalo laikytis. Pagal VAĮ viešojo administravimo subjektai savo veikloje, be kita ko, privalo vadovautis įstatymo viršenybės principu, reiškiančiu, kad šių subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti įstatymuose, bei nepiktnaudžiavimo valdžia principu, reiškiančiu, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint įstatymų suteiktų reikiamų įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus siekiant kitų, negu įstatymų nustatyta, tikslų (3 straipsnio 1, 4 punktai). Pagal ***viešojoje teisėje veikiančią teisėtumo principą***

viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose, o veikimas viršijant kompetencijos ribas (*ultra vires*) yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu (LVAT 2009 m. lapkričio 23 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A662-906/2009, 2010 m. spalio 22 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A756-1229/2010).“

8.3. „Nagrinėjamo ginčo kontekste teismas pažymėjo, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas tikslumo principo, kuriuo, pagal Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio nuostatas, be kita ko, vadovaujasi įstaigos, teikdamos informaciją, taikymą, nurodo, jog valstybės ir savivaldybių institucija ar įstaiga turi pateikti tik tokią informaciją, kuria ji disponuoja pagal savo kompetenciją. Todėl kilus ginčui, kai atitinkama institucija neteikia prašomos informacijos, turi būti vertinama, ar institucija disponuoja prašoma informacija. Nustačius, jog nėra paneigta, kad atsakovas objektyviai negalėjo pateikti prašomos informacijos, konstatuotina, jog atsakovas Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nuostatų nepažeidė (žr., pvz., 2012 m. lapkričio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A⁴⁹²-2697/2012, 2013 m. sausio 3 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-2940/2012, taip pat žr. 2010 m. balandžio 29 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A⁴⁴²-449/2010). Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos neprivalo teikti informacijos, kurios neturi (žr., pvz., 2015 m. balandžio 21 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-368-438/2015, 2015 m. birželio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1265-624/2015). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, aiškindamas informacijos išsamumo ir tikslumo principus, taip pat yra nurodęs, kad institucijos ir įstaigos, atsakydamos į asmens prašymą pateikti informaciją, turi pateikti visą teiktiną jų disponuojamą informaciją. Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas nustato institucijos ar įstaigos pareigą prašančiam asmeniui pateikti turimo, o ne asmens norimo gauti, turinio informaciją.“ (LVAT 2022-06-01 administracinė byla Nr. eA-132-822/2022).

Tyrimo išvados

9. Atsižvelgus į šio tyrimo metu nustatytas aplinkybes, į teisinį reglamentavimą ir teismų praktiką, pažymėtinos toliau nurodytos aplinkybės:

9.1. Pareiškėja Skunde rašo, kad Savivaldybė netinkamai išnagrinėjo jos 2022-02-15 Prašymą ir 2022-02-23 Prašymą.

9.2. Vadovaudamiesi Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio nuostatomis, *Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje*. Seimo kontrolierė nenagrinėja ginčų tarp asmens ir Savivaldybės.

Nagrinėjamu atveju siekta nustatyti (ir pateikti išvadas), ar Savivaldybė tinkamai išnagrinėjo Pareiškėjos prašymus, t. y. atsisakydama teikti Pareiškėjai informaciją tinkamai taikė VAĮ, Teisės gauti informaciją įstatymų nuostatas, veikė pagal juose nustatytus principus.

9.3. Pagal VAĮ nuostatas (pažymos 7.1 punktas), prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. Vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatymo nuostatomis, prašymai dėl duomenų teikimo ir jų pakartotinio naudojimo teikiami ir nagrinėjami VAĮ nustatyta tvarka (pažymos 7.2.5 punktas). Šis įstatymas taikomas viešąsias funkcijas atliekančioms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, įmonėms ir viešosioms įstaigoms, kurių savininkė ar viena iš dalininkių yra valstybė ar savivaldybė ir kurios finansuojamos iš valstybės ar savivaldybių biudžetų bei valstybės pinigų fondų (pažymos 7.2.2 punktas).

Pagal nustatytą teisinį reglamentavimą, prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, *jeigu nuo skunde nurodytų pažeidimų paaiškėjimo* asmeniui dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6

mėnesiai (VAĮ 11 straipsnis).

Nagrinėjamu atveju Savivaldybė, gavusi Pareiškėjos 2022-02-15 prašymą („pateikti informaciją apie patirtas savivaldybės administracijos teisminių procesų išlaidas“), vadovaudamasi VAĮ 11 straipsnio nuostatomis, atsisakė nagrinėti Pareiškėjos 2022-02-15 Prašymą, nes nuo galimų pažeidimų paaiškėjimo Pareiškėjai iki skundo padavimo Savivaldybei dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai. Tuo pačiu teisiniu pagrindu išnagrinėtas ir 2022-02-23 prašymas. Tokie Savivaldybės pareigūnų veiksmai (ir sprendimai) nelaikytini tinkamais, nes:

1) VAĮ 11 straipsnio 3 dalies 5 punktas, kurį Savivaldybė nurodė atsisakydama nagrinėti Pareiškėjos prašymus, sietinas su skundų dėl pažeidimų nagrinėjimu, o ne su prašymais pateikti viešojo administravimo subjekto (nagrinėjamu atveju Savivaldybės) disponuojamą informaciją;

2) Pareiškėjos kreipimasis į Savivaldybę nesusijęs su kažkokiu konkrečiu pažeidimu (pažeidimais). Pareiškėja prašė pateikti informaciją apie Savivaldybės patirtas išlaidas advokatams, atstovavusiems Savivaldybę teisiniuose procesuose.

10. KT yra konstatavęs, kad „valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių“.

Apibendrinus pateiktas išvadas, konstatuotina, kad Savivaldybė nepagrįstai atsisakė nagrinėti Pareiškėjos prašymus pateikti disponuojamą informaciją, t. y. vadovavosi netinkamu teisiniu pagrindu. Pareiškėjos skundas pripažintinas pagrįstu.

Vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatyme nustatytais principais: *duomenų tikslumo* (pareiškėjui teikiami duomenys turi atitikti institucijos ar valstybės valdomo subjekto disponuojamus duomenis); *teisėtumo* (institucijos ir valstybės valdomo subjekto veiksmai teikiant duomenis grindžiami šiuo ir kitais įstatymais ar kitais norminiais teisės aktais), VAĮ nurodytu *skaidrumo principu* (viešojo administravimo subjekto veikla turi būti vieša, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus); Vietos savivaldos įstatyme įtvirtintu *veiklos skaidrumo* principu (Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma), teiktina rekomendacija Savivaldybės administracijos direktoriui: išnagrinėti Pareiškėjos prašymus VAĮ, Teisės gauti informaciją įstatyme nustatyta tvarka ir terminais, pateikti jai, jeigu pagal Teisės gauti informaciją informacija gali būti teikiama, prašomą informaciją; jeigu informacija pagal pirmiau minimus teisės aktus neteikiama, nurodyti teisinį ir faktinį pagrindą, išaiškinti apskundimo tvarką.

11. Atkreiptinas Pareiškėjos dėmesys į tai, kad:

11.1. vadovaujantis Teisės gauti informaciją įstatymo, VAĮ, Prašymų nagrinėjimo taisyklių nuostatomis, Pareiškėja turi teisę apskusti institucijos veiksmą arba neveikimą, susijusį su įstatyme nustatytos informacijos teikimu / neteikimu, Lietuvos administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka;

11.2. Seimo kontrolieriai nenagrinėja ginčų tarp asmens ir Savivaldybės. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 5 straipsnio 1 dalimi, kiekvienas suinteresuotas asmuo turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, kad būtų apginta pažeista ar ginčijama jo teisė arba įstatymų saugomas interesas;

11.3. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriai (ombudsmenai) yra specifinis, nepriklausomas nuo kitų valstybės ir savivaldybių institucijų, institutas, skirtas ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą. Seimo kontrolierius yra laikomas tarpininku tarp valdžios įstaigos ir žmogaus, nepriimančiu griežto pobūdžio privalomų sprendimų, siekiančiu gerinti viešąjį administravimą ir žmogaus teisių padėtį šalyje, ir nėra įgaliotas atlikti viešąjį administravimą (priimti administracinius sprendimus, kontroliuoti įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimą, administruoti viešųjų paslaugų teikimą) ir / arba vykdyti teisingumą. Konstitucinis

Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime išaiškino, kad Seimo kontrolieriai pagal Konstitucijos 5 straipsnio 1 dalį nėra priskiriami nei įstatymų leidžiamajai, nei vykdomajai, nei teisminei valdžiai. Taigi, Seimo kontrolierė neteikia įpareigojamojo pobūdžio reikalavimų.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia

X skundą dėl Pagėgių savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė *Pagėgių savivaldybės administracijos direktoriui* rekomenduoja atkreipti dėmesį į pažymos išvadų 9 punktą ir:

13.1. iš esmės išnagrinėti Pareiškėjos 2022-02-15 ir 2022-02-23 prašymus, pateikti Pareiškėjai prašomą informaciją, jeigu tokia informacija pagal Teisės gauti informaciją įstatymo nuostatas gali būti teikiama; jeigu prašoma informacija negali būti teikiama, nurodyti teisinį ir faktinį pagrindą, išaiškinti apskundimo tvarką;

13.2. imtis administracinių priemonių, kad ateityje asmenų prašymai pateikti Savivaldybės disponuojamą informaciją būtų nagrinėjami Teisės gauti informaciją, VAĮ nustatyta tvarka ir terminais.

Prašytume apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių ir Pareiškėją informuoti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė